

IVN Maasduinen

Juli 2023

**Nationale Vlindertelling
7-9 juli**

Maatwerk

Libellen voltooien een deel van hun levenscyclus in het water. Wanneer de waterlopen natuurvriendelijk worden beheerd, vestigen steeds meer libellen zich in dat gebied. Waterpartijen zoals vijvers, sloten en vaarten dienen daarnaast als verbinding banen. Veel soorten libellen gaan langs deze verbinding banen op zoek naar nieuwe leefgebieden.

In de natuurterreinen moet een beheer worden uitgevoerd dat verdroging, verzuring en vermessing zoveel mogelijk tegengaat. Kenmerkende soorten moeten daarbij behouden blijven. De Vlinderstichting geeft vaak advies op maat.

Waterbeheer

Waterpartijen zoals vijvers, sloten en vaarten hebben twee functies voor libellen: het zijn leefgebieden en ze kunnen dienen als verbinding banen. Waterlopen verbinden verschillende groengebiedjes binnen en buiten de stad. Veel soorten libellen gaan langs deze verbinding banen op zoek naar nieuwe leefgebieden. Wanneer de waterlopen in de gemeente natuurvriendelijk worden beheerd, vestigen steeds meer libellen zich in de stad. Door bij de inrichting en het beheer van oevers en waterpartijen rekening te houden met de wensen van libellen, zorgt de gemeente ervoor dat er meer soorten libellen kunnen komen. Hieronder wordt aangegeven waarmee de gemeente bij de inrichting en het beheer rekening houdt.

Water: schoon en op peil

Voor libellen is de kwaliteit van het water belangrijk, maar ook dat er altijd genoeg water aanwezig is. Een laag waterpeil in de winter kan funest zijn voor overwinterende larven. Ook de ontwikkeling van een goede water- en oevervegetatie hangt af van een constant waterpeil. De bestrijding van verdroging kan op verschillende manieren worden aangepakt, afhankelijk van de lokale situatie. Ontwatering ten behoeve van de landbouw in de winter en in het voorjaar vormt vaak een bedreiging voor vochtige en natte terreinen zoals vennen, laagvenen en heideterreinen. Soms is het mogelijk een gebied een eigen waterregime te geven, onafhankelijk van de omgeving. Maar vaak is het nodig om bedreigingen als waterwinning en ontwatering aan te pakken om het gewenste resultaat, een voldoende nat of vochtig natuurgebied, te krijgen.

Flauwe oevers

Voor libellen is een flauwe oever het gunstigst. Op een flauwe, geleidelijk aflopende oever is namelijk meer variatie aan planten, waardoor de larven die uit het water willen klimmen altijd een geschikte plant kunnen vinden. Ook libellensoorten waarvan de larven over de grond uit het water kruipen, hebben belang bij een flauwe oever.

Ruimte nemen

Het grootste bezwaar tegen water- en oeverplanten is vaak dat de begroeiing de waterafvoer belemmert. Door de watergang breder te maken dan noodzakelijk, kunnen de oeverplanten blijven staan zonder dat de waterafvoer wordt belemmerd. Doordat de planten zich goed kunnen ontwikkelen, wordt een goed leefgebied voor libellen in stand gehouden en ontstaan broedplaatsen voor vogels en schuilplaatsen voor allerlei andere dieren.

Gefaseerd maaien

Libellen hebben oeverplanten nodig om zich te oriënteren en een uitzichtpunt te hebben over het water. Wanneer geregeld de hele oever kort wordt afgemaaid, voelen libellen zich er niet thuis. Door niet alles te maaien maar een gedeelte van de planten te laten staan (gefaseerd maaien), ook in de winter, kunnen veel meer libellen en met hen veel andere dieren profiteren van het leefgebied.

Isolatie en versnippering

Veel soorten in kleine gebieden komen in te lage aantallen voor om tientallen jaren geïsoleerd te kunnen overleven. Drie maatregelen kunnen ter hand worden genomen om de situatie te verbeteren.

- De kwaliteit van het gebied dusdanig verbeteren dat de betreffende populaties zich kunnen uitbreiden.
- Het aanleggen van verbindingbanen, zoals schrale of bloemrijke wegbermen, ecoducten of houtwallen.

Klimaat beïnvloedt voortplanting van kikkers

IVN Maasduinen helpt bij de monitoring van o.a. rugstreppadden en boomkikkers in deze regio. Hiermee helpen wij de boswachter en het waterschap met natuurbeheer.

Susan Marcussen is eigenaar van en woont op Landgoed de Turfkoel. Zij en haar gezin zijn onlangs lid geworden bij IVN Maasduinen. De Turfkoel bestaat uit een ven met omliggende Maasduinen en is gelegen in een oude arm van de Maas. Dit ven is einde 19^e eeuw ontstaan door de winning van turf.

Om het ven, duinen en omliggende bossen te beschermen als waardevol natuurgebied is het opgenomen in het landgoed de Turfkoel en opgesteld voor publiek.

Door de extreme zomers is de Turfkoel volledig droog gevallen. De bodem in de omgeving bevat turf die door de droogvalling en het zakken van de grondwaterspiegel extreem verzakt.

De natuurlijke toevoer van water is geblokkeerd doordat het gemaal van de Latbeek al het water naar de Maas pompt. Met behulp van het Waterschap is een stuw geplaatst in de Schandelsebeek om maximaal het regenwater van de naastgelegen tuinderskas op te vangen. De maatregel heeft echter onvoldoende effect en de verdroging heeft verder doorgezet.

Hierbij is de hulp van Waterschap Limburg onontbeerlijk. Indien het overtollige water in de natte periodes niet direct naar de Maas wordt gepompt, maar eerst de vennen en beken in het natuurgebied kan vullen. Zodat er een grotere waterbuffer is voor dit bijzondere natuurgebied. Dit zal ten goede komen aan zowel flora als fauna. Doordat het ven te vroeg in het jaar droogvalt komt de voortplanting van rugstreppadden en boomkikkers in gevaar. Daarmee zijn deze amfibieën een goede indicator voor het waterbeheer en natuurherstel.

Meer info via website: [Bij u in de buurt - Waterschap Limburg](#)

Watervervuiling

Er zijn verschillende aanwijzingen die de kwaliteit van het water in de Nederlandse slootjes weergeven. Hoe schoon het water in sloten, vaarten en plassen is, valt bijvoorbeeld af te meten aan de hoeveelheid plantensoorten die in het water groeien en de diersoorten die erin leven.

Vervuild water

Meer soorten dieren, betekent een rijkere natuur. Wanneer er naast deze algemene voorkomende soorten ook bijzondere soorten voorkomen, zoals de larven van libellen, kokerjuffers en vooral steenuliegen, dan weet je dat daar een betere waterkwaliteit is. Als het water vervuild raakt, dan neemt het aantal soorten en exemplaren per soort af. De verscheidenheid aan diertjes- en plantsoorten is juist belangrijk voor het evenwicht in de natuur. Tijdens de IVN-Slootjesdagen organiseren IVN-natuurguiden diverse activiteiten geschikt voor jong en oud om spelenderwijs te onderzoeken welke dieren er in en rond de sloot leven, welke planten er groeien en wat de kwaliteit van het water is.

Geur

Geur is een andere manier om te achterhalen hoe schoon het water in de sloot is. Net zoals met eten, is stank bij een sloot een slecht teken. Dit betekent waarschijnlijk dat de sloot te maken heeft met verontreiniging, bijvoorbeeld door een lozingspunt van een riool of bedrijventerrein. Is een sloot gezond, dan ruik je het water niet of nauwelijks.

Afval

De snelste manier om iets te weten te komen over de gezondheid van een sloot, is door te kijken naar de hoeveelheid afval die er in en langs het water te vinden is. Afval lost in hele kleine beetjes op in het water, waardoor er giftige stoffen in de sloot terechtkomen en uiteindelijk naar zee stromen. Laat je afval dus nooit slingeren, maar gooi het in de prullenbak!

Wat is de Plastic Soep?

Een groot deel van de aarde is bedekt met water. Oceanen, zeeën, meren en... slootjes! Al het water samen bedekt wel 72% van het aardoppervlak.

Er is een probleem met ons water, er drijft steeds vaker en steeds meer plastic afval in. Grote stukken die je kunt zien, maar ook hele kleine stukjes die het water omtouwen tot een plastic soep. Plastic is namelijk niet biologisch afbreekbaar.

Dat betekent dat er geen dieren en planten bestaan die plastic kunnen eten. Plastic doet niet mee in de kringloop van de natuur. Door wind, golven, kou en warmte valt het plastic langzaam uit elkaar in kleine stukjes, soms zo klein dat je het alleen nog met een microscoop kunt zien. Vooral deze kleine stukjes zijn heel giftig voor de natuur, dieren eten het ongemerkt op.

Met het initiatief [Schone Rivieren](#) werken IVN, Plastic Soup Foundation en Stichting De Noordzee samen om de toevoer van plastic via rivieren aan de bron te stoppen.

Klimaat

Een hecht netwerk van doorlopende landschapselementen zoals heggen, houtwallen, slootjes, bloemrijke slootkanten en zelfs muurtjes is ook van groot belang in verband met klimaatverandering, waarschuwt de VNC nog maar eens. Het voorkomt namelijk versnippering van ecosystemen en stelt planten en dieren, opgedreven door temperatuurveranderingen, in staat te migreren door het landschap (Trouw, 2013).

[Waterbeheer in Nederland - Bing video](#)

Welkom aan onze nieuwe IVN leden

ivn natuur
educatie
Maasduinen

Susan Marcussen uit Velden

Lucien Marcussen

Hendrik Marcussen

Vincent Marcussen

Eefke Bartholomeus uit Venlo

Wil Simons uit Velden

Dorry Haanen uit Velden

IVN Zomerweek

[IVN Zomerweek - IVN Zomerweek](#)

Een weekje vakantie in de natuur? Van 28 juli t/m 4 augustus organiseert het IVN een zomerweek in Gieterveen. Het enige Unesco Geopark in Nederland! Aanmelden bij Astrid zomerweek@ivn.nl

Natuur bekeken door de lens

4000 kijkers

Op 27 mei worden de bijna twee weken oude torenvalk jongen uit het camera nest geringd.

[Jonge Torenvalkjes worden geringd \(young kestrels are ringed\) - YouTube](#)

Blijf de komende weken op de hoogte van de torenvalkjes.!

Op 28 mei zijn alle koolmeesjes in Venlo/Velden uitgeulogen.

[Uitliegen koolmeesjes \(great tits fly out\) - YouTube](#)

Theo Lommen en Herman van de Meijs

ivn natuur
educatie
Maasduinen

Werkgroep Zoogdieren

IVN maasduinen heeft binnen de werkgroep Zoogdieren wildcamera's opgehangen om te kijken wat er zoal rondloopt in deze regio. Deze video's zijn te zien op Youtube.

[Ravenuennen2 - YouTube](#)

Op de video 'Ravenuennen' is een mooie ree te zien.

Ron Keijers heeft er een mooie foto van gemaakt. Moeder en kind maken het goed zo te zien!

Annet heeft zelfs een slaapplek gevonden tegen een boom met vogelkast. Veilig en beschermt op particulier terrein.

Wilde orchideeën zijn populair

wilde orchidee

© Rogier van Vught

VROEGE VOGELS

Ze staan op menig verlanglijstje van soortenjagers: wilde orchideeën, een beschermde plantensoort die bekend staat om zijn kleurrijke 'buitenaardse' bloemen. In Nederland is het verboden om ze te plukken, maar rond de Middellandse Zee worden ze massaal uit de grond gehaald om er koffie en ijs van te maken.

Ondergrondse wortelknollen

Een kwart van deze orchideeën heeft eetbare ondergrondse wortelknollen. Deze knollen worden gedroogd en vermalen tot poeder, het zogeheten salep. Vooral in Turkije, Griekenland en Iran wordt saleppoeder gebruikt als ingrediënt in verschillende gerechten en dranken. Het gemiddelde gewicht van een knol is 0,94 gram, voor een kilo salep zijn dus meer dan 1000 knollen nodig.

Het gaat om grote hoeveelheden wortelknollen die ieder jaar geoogst en verhandeld worden, met desastreuze gevolgen voor de orchideeënpopulaties. Als de knol eenmaal geoogst is, is de plant voorgoed weg en zo dreigen soorten definitief uit te sterven. Wat weer gevolgen heeft voor het hele ecosysteem, dat minder resistent zal worden tegen plagen, pesticiden, droogte, overbemesting en brand.

Knollen oogsten van orchideeën

Knollen oogsten voor eigen consumptie is in deze landen wel toegestaan, maar je mag ze niet verhandelen of exporteren zonder vergunning. De wilde orchideeën vallen onder een internationale CITES overeenkomst (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora). Desondanks gebeurt het dus toch op grote schaal.

Orchideeknollen

© Rogier van Vugt

Voor een koper is salep makkelijk te verkrijgen, bijvoorbeeld op de online handelsplaats eBay. De daadwerkelijke grootte van de illegale handel in aardorchideeën is moeilijk in te schatten omdat het onmogelijk is om alle illegale zendingen te onderscheppen. Onderzoekers van Naturalis hebben daarom een digitale 'zoekmachine' ontwikkeld om deze handel op te sporen. Ook verzoeken zij bijvoorbeeld eBay om een banner te laten verschijnen op het moment dat mensen naar salep zoeken, waarin staat dat de plant wettelijk beschermd is en handel illegaal.

Planten twitchen

Voor zover bekend worden in Nederland geen wilde orchideeknollen geoogst, wel worden er nu en dan exemplaren meegenomen, zelfs uit botanische tuinen. De wilde orchidee is vooral populair bij zogeheten twitchers: soortenjagers die zoveel mogelijk zeldzame planten op hun lijstje af willen vinken en foto's maken. Helaas wordt er daarbij nogal eens schade aangericht in kwetsbare natuurgebieden, dus beheerders houden de vindplek van nieuwe vondsten liever geheim.

Note: de natuurfoto's die IVN maasduinen krijgt opgestuurd worden niet gepubliceerd. Om de soort en de vindplaats te beschermen!

Annet Weijkamp

Partridge Project Océ -Weerd

Het is nu drie jaar verder sinds de oude landbouwgrond Océ-Weerd aan de Maas is geploegd en ingezaaid door werknemers van Océ. Net voor de overname door Canon.

Project 'Samen voor Biodiversiteit' heeft in overleg met IVN maasduinen samen met dit bedrijf een mooi stuk natuur aangelegd voor met name weidevogels. De patrijs (partridge) is een indicator voor natuurvriendelijk boeren op landbouwgrond.

De bloemen bloeien en de vogels twitteren van plezier. Ook zijn er patrijzen koppels met jongen gespot.

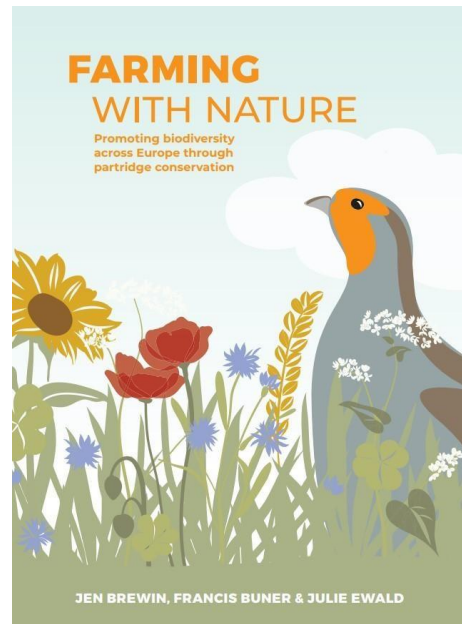

Foto: Piet Pepels

[Steun voor Timmermans' natuurherstelwet, maar het was op het nippertje | RTL Nieuws](#)

Excursie 'de Hamert'

Zaterdag 20 mei jl. zijn 3 (!!!) leden van de vogelwerkgroep op excursie geweest naar de Hamert. Ik was zeer onder de indruk van het aantal deelnemers....

De excursie stond eigenlijk gepland op zondag 26 maart, maar kon toen door omstandigheden niet doorgaan. Ikzelf ga liever eind maart of begin april omdat er dan meer (nog aanwezige) wintergasten en trekvogels te zien en/of te horen zijn.

We vertrokken om 07.00u. Dit in de hoop dat het niet te vroeg zou zijn, maar eigenlijk wat laat om vogels waar te nemen, omdat de meeste soorten vogels vanaf zonsopkomst het actiefst zijn. De wandeling liep via het Geldersch Nierskanaal, waar o.a. een Middelste Bonte Specht zich liet horen, richting hee Monument voor het Massagraf.

Typische heidevogels als Boomleeuwerik en Roodborsttapuit lieten zich goed zien en horen. We hoorden de hele tijd een Wielewaal roepen, maar zien ho maar. Totdat we boven op het Vorstengraf op de Trappenberg echt in de boomtoppen konden kijken. De roepende Wielewaal was in de boomtoppen goed te zien met de verre kijker.

Verder richting Pikmeeuwenwater werden er wat boterhammen opgegeten.

Ik

hoopte daarna op de Blauwborst, die meestal ergens in de buurt van het observatiehutje bij het Pikmeeuwenwater ergens zit te zingen. Deze liet zich dan ook mooi zien en ook horen.

Aan de ander kant van het Pikmeeuwenwater zagen we nog een dame Bruine Kiekendief uliegen. Na nog ff op de telpost bij het Pikmeeuwenwater gestaan te hebben, bleek het alweer 11.00 uur te zijn. Omdat de excursie tot ongeveer 12.00 uur gepland stond, zijn we maar weer richting de parkeerplaats teruggelopen.

In totaal hebben we 64 soorten waargenomen en ik begreep van de andere twee deelnemers dat ze een leerzame morgen achter de rug hadden. Hopelijk bij de volgende excursie een betere opkomst!

Foto's: Boomleeuwerik, Roodborsttapuit en Blauwborst.

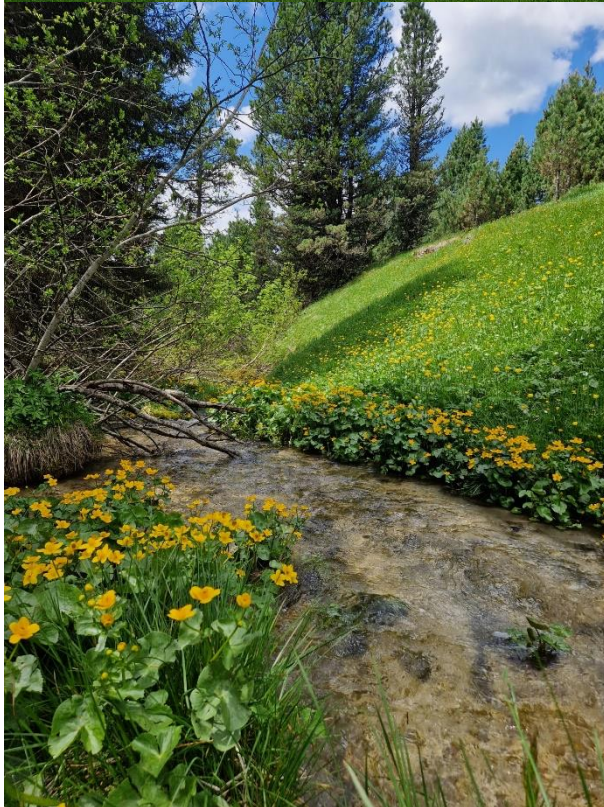
Lijst waargenomen vogels: Dodaars, Aalscholver, Blauwe Reiger, Grauwe Gans, Bergeend, Wintertaling, Wilde Eend, Kuifeend, Bruine Kiekendief, Buizerd, Torenualk, Fazant, Waterhoen, Meerkoet, Kievit, Kokmeeuw, Holenduif, Houtduif, Koekoek, Gierzwaluw, Groene Specht, Zwarte Specht, Grote Bonte Specht, Middelste Bonte Specht, Boomleeuwerik, Veldleeuwerik, Oeverzwaluw, Boerenzwaluw, Boompieper, Graspieper, Witte Kwikstaart, Winterkoning, Heggenmus, Roodborst, Blauwborst, Gekraagde Roodstaart, Roodborsttapuit, Merel, Zanglijster, Grasmus, Tuinfluiter, Zwartkop, Tjiftjaf, Fitis, Goudhaan, Bonte Vliegenvanger, Staartmees, Glanskop, Matkop, Kuifmees, Pimpelmees, Koolmees, Boomklever, Boomkruiper, Wielewaal, Gaai, Ekster, Kauw, Zwarte Kraai, Spreeuw, Vink, Putter, Geelgors en Rietgors.

Theo Lommen

Whatsapp op zomervakantie

In Valgardena – Zuid-Tirol
Marc Vergeldt

Wat is het IVN?

Het instituut voor Natuur, educatie en duurzaamheid is een landelijke vereniging met plaatselijke afdelingen. IVN Maasduinen is een afdeling met als werkgebied het noordoostelijk deel van de gemeente Venlo.

Wat wil het IVN?

Mens en Natuur zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Wij als IVN verbinden mensen en natuur. We laten jong en oud beleven hoe leuk, gezond en belangrijk natuur is. Op die manier dragen wij bij aan een duurzame samenleving, individuele gezondheid en het welzijn van iedereen.

Wat doet onze afdeling?

Onze afdeling richt zich op onderhoud van natuurgebieden, inventarisaties en educatie door middel van excursies en lezingen. In samenwerking met grondeigenaren wordt gewerkt aan verbetering van de biodiversiteit door het inzaaien van wilde bloemenranden en -akkers.

Hoe werkt een afdeling?

Alle activiteiten van IVN Maasduinen zijn vrijwilligersactiviteiten. Veel leden zijn binnen de vereniging actief. Het hart van onze vereniging zijn onze werkgroepen, daarnaast zijn ook leden actief in de natuurfotografie en met insecten.

Behalve werkgroepen zijn er ook kortlopende projecten. Zoals het inventariseren van landgoederen en bedrijventerreinen op flora en fauna. Heb je belangstelling? Neem contact op en sluit je aan.

Hoe word je lid?

Geef je op via [Aanmelden - Maasduinen \(ivn.nl\)](https://www.ivn.nl/maasduinen/aanmelden)

Wat kost een lidmaatschap?

Een lidmaatschap per huishouden bedraagt €22,-

Een individueel lidmaatschap volwassene bedraagt €22,-

Een individueel lidmaatschap < 18 jaar bedraagt €2,50

De contributie kun je jaarlijks zelf overmaken naar onze bankrekening NL94 RABO 0153513861 op naam van IVN Maasduinen onder vermelding van 'Contributie'.

Vanaf 2024 wordt de contributie verhoogt naar €25,-.

Wat ontvang je als lid?

Je kunt gratis deelnemen aan alle activiteiten binnen de afdeling. Binnen IVN kun je met korting deelnemen aan cursussen en lezingen. Je ontvangt maandelijks de nieuwsbrief van IVN-maasduinen en elk kwartaal het tijdschrift Mens en Natuur.

Werkgroepen

IVN Bestuur de Maasduinen

Voorzitter	Ton Wetjens	Tel. 06-2138 2434
Penningmeester	Hans Billekens	Tel. 06-1413 2768
Secretariaat	Annet Weijkamp	Tel. 06-1518 1174
Algemeen lid	Henny Martens	Tel. 06-3061 2548
Algemeen lid	Marc Vergeldt	Tel. 06-4159 7904

IVN Werkgroepen de Maasduinen

- Jeugd & Jongeren: Jose Wennekers jose.wennekers@outlook.com
In Veilige Handen: Jose Wennekers en Peer Maas
- Natuur Beheer: Henk Wennekers henk.wennekers@outlook.com
- Natuurpad 'Volg de Das': Sraar Geelen
Tel: 06-2219 6724
- Natuur in de stad 'Venlo': Sjeng Vissers
sjma@home.nl
- Speelnatuur 't Smokkelpad': Ton Wetjens
tonwetjens70@gmail.com
- Biodiversiteit: Annet Weijkamp
annet.weykamp@telfort.nl

- Amfibieën & reptielen: Ton Wetjens
Tel: 06-2138 2434
- Vlinders: Henny Martens
henny.martens@hotmail.nl
- Vleermuizen: Albert Raaijmakers
Tel: 06-3748 9718
- Roofvogels en Vogels: Theo Lommen
theo.lommen@hetnet.nl
- Zoogdieren: Ron Keijers
ronkeijers@hotmail.com

Eind Redactie Nieuwsbrief: Annet Weijkamp

annet.weykamp@telfort.nl

Beheerder IVN Website: Wiel Jacobs

ivn.maasduinen@live.nl

Werkgroep Vlinders

- Zondagochtend 2 juli - monitoring dagvlinders aan de Broekveldweg
- Vrijdagavond 7 juli - monitoring nachtvlinders aan de Hanikerweg
- Zondagochtend 9 juli - monitoring dagvlinders in de Stalberg
- Vrijdagavond 14 juli - monitoring nachtvlinders aan de Broekveldweg
- Zaterdagochtend 15 juli - Op zoek naar Heideblauwtje met Henk Heijligers
Start op P-plaats Hanikerweg
- Zondagochtend 16 juli - monitoring dagvlinders in het Vreewater
- Vrijdagavond 21 juli - monitoring nachtvlinders aan de Hanikerweg 52
- Zondagochtend 23 juli - monitoring dagvlinders in de Ravenuennen
- Vrijdagavond 28 juli - monitoring nachtvlinders aan de Rijkstraatweg 1
- Zondagochtend 30 juli - monitoring dagvlinders in het zwart water

Aanmelden bij Henny Martens via henny.martens@hotmail.nl

Heeft U al een abonnement op De Natuurgids?
Geef hem cadeau aan familie, vrienden of kennissen.

8 edities per jaar vol interessante artikelen,
wandelingen, activiteiten en prachtige foto's !

Meldt U aan bij: jan.natuurgids@gmail.com

The advertisement features a background image of a deer in a lush green field. In the foreground, several covers of the magazine 'De Natuurgids' are displayed in a fan-like arrangement. The covers show various nature-themed images: a bird, a rabbit, a hedgehog, a bird, a dragonfly, and a wasp on a nest.